

## Я быў за шафера

Ажаниўся мой сябра Мікіта. Але ж і добрае справілі яму вясельле! Зь песьнямі, з гумарам, з гульнямі. Гасьце й было поўнае застольле. Старшы сват пільнаваў парадку. Пілі квас, мядуху, піва. Я дык на дта ўпадабаў ягадны напой — варануху. На гарэлку ніхто не налягаў, бо ўсім і так было весела. Нястомна гралі музыкі. Спявала лі песьні. Цешыліся з маладых. Ушаноўвалі іх падарункамі. Дзялілі каравай.

## Лад мовы

## Предлог

## Прыназоўнік

*Предлог (прыназоўнік)* — служебная неізмямная часта речі, котарая уточняе значенне косвенных падежей и выражает отношения между словами в предложении или словосочетании: **іду ад цябе** (иду от тебя), **прыйду да цябе** (приду к тебе), **пойдем з табою** (пойдем с тобой).

Предлоги бывают:

- *простые (простыя)*: ад, аб, пад, над, перад, з, за, без;
- *сложные (складаныя)*: нашта, лт, замест, звыш, усьлед, з-за, з-пад, па-над;
- *составные (састаўныя)*: з прычыны, на чале з, у часе.

Предлог управляет падежом слова, перед которым стоит. Выбор предлога часто бывает обусловлен чисто стилистически. Можно сказать **паедзем на абедзе**, а можно — **паедзем пасля абеду** (поедем после обеда). Некоторые предлоги употребляются только с одним падежом. Например, предлоги **пра, праз, це́раз, праз, скрозь** употребляются с винительным падежом: **чытаю пра падзеі за мяжой** (читаю о событиях за рубежом), **едзем праз Польшчу** (едем через Польшу), **мост це́раз раку** (мост через реку), **прыйду праз тры гадзіны** (приду через три часа).

Есть предлоги, которые употребляются с несколькими падежами, например: **выйшаў з дому** (Р.), **быў тут з тыдзень** (В.), **спаткаўся зь сябрамі** (Т.).



Следует отличать существительные с предлогами от похожих по звучанию наречий.

**Прачытаю спіс з пачатку.**

**Спачатку** прачытаю спіс, а потым удакладню.

**У ночы** зімовыя бывае халодна.

**Я прыехаў** уночы.

**Ад'яжджа лі ў восень** халодную.

**Увосень і верабей** багаты.

**У дзень** летні хораша ў лесе.

**Удзень** было гарача.

Прочту список с начала.

Сначала прочитаю список, а потом уточню.

Ночами зимними бывает холодно.

Я приехал ночью.

Уезжали в холодную осень.

Осенью и воробей богат.

В летний день хорошо в лесу.

Днём было жарко.

В белорусском языке употребление предлогов отличается от русского.

1) Обратите внимание на использование предлогов *да, з, за, на, проці, у*:

- ланцужок *да* гадзіньніка (цепочка к часам),
- пайшлі *да* ракі (пошли к реке),
- смяюся *зь* цябе (смеюсь над тобой),
- ажаніўся *зь* ёю (женился на ней),
- дзівімся *з* гэтага (удивляемся этому),
- кпяць *зь* яго (подтрунивают над ним),
- экзамен *з* гісторыі (экзамен по истории),
- разумнейшы *за* ўсіх (умнее всех),
- лічу *за* свой абавязак (считаю своим долгом),
- Мікіту ўважаюць *за* галоўнага (Никиту признают главным),
- раз *на* тыдзень (раз в неделю),
- скрынка *на* лісты (ящик для писем),
- вада *на* ўмываньне (вода для мытья),
- сшытак *на* арытматыку (тетрадь по арифметике),
- паедзем *на* госьці (поедем в гости),
- пачакаем *на* надвор'е (подождём погоды),
- заедзем *на* сястру (заедем за сестрой),
- зьвярнуўся *на* дапамогу (обратился за помощью),
- проці яго я нішто (по сравнению с ним я ничто).

2) В отличие от русского, в белорусском языке есть много оборотов с предлогом *на*:

- бачыў *на* свае вочы (видел своими глазами),
- слабы *на* вочы (слаб глазами),
- бага ты *на* латы, а не *на* шаты (богат заплатами, а не нарядами).

## Практыкуйцеся



**1. Назоўнік пастаўце ў склоне, якога патрабуе прыназоўнік, і складзіце сказы, адказаўшы на пытаньні** (Существительное поставьте в падеже, которого требует предлог, и составьте предложения, ответив на вопросы).

**Узор:** Дзе стаўнцыя? Воддаль (дарога) → Стаўнцыя воддаль дарогі.

Дзе лаўзня?	Каля (дом).
Дзе машына?	На (двор).
Дзе яны?	На (двор).
Дзе пральня?	Пры (завод).
Дзе гасьцеўня?	У (кватэра).
Дзе возера?	Сярод (лес).

Обратите внимание. В сочетании с предлогом *на* слово *двор* в предложном падеже имеет окончание:

- **-ы**, если имеется в виду двор как место, участок, площадка: *легкавік стаіць на двары* (легковая машина стоит на дворе);
- **-э**, если *двор* — это наружная среда: *дзеці гуляюць на дварэ* (дети играют во дворе).

**2. Утварыце словазлучэньні з прыназоўнікамі** (Образуйте словосочетания с предлогами).

**Узор:** спазьніліся (ты) → спазьніліся празь цябе.

ажаніўся	(дзяўчына),
дзіўлюся	(ён),

суму/ю	(яна/),
сьмяю/ся	(яны/),
кпя/ць	(я),
спазьні/ліся	(ты),
згодна	(арты/кул),
прайшоў	(гушча/р),
віншу/ю	(сьвя/та),
сяджу/	(кампу/тар),
зайшоў	(дзіця/).

**3. Складзіце сказы, скарыстаўшы прыназоўнік з адпаведным склонам** (Составьте предложения, используя предлог с соответствующим падежом).

**Узор:** Патэлефану/е каля/ (поўдзень). → Патэлефану/е каля/ паўдня/.

Пачне/цца	па	(абе/д)
Прые/дзе	праз	(гадзі/на)
	да	(ве/чар)
	каля/	(сем гадзі/наў)
	у	(ра/ніца)
	пасья/	(сьне/жань)
	на	(нядзе/ля)
		(сьвя/та)
		(чацьве/р)
		(паўтары/ хвілі/ны)
		(золак)

**4. Пастаўце пытаньні да наступных дзеясловаў і назавіце склон займеньніка** (Поставьте вопросы к следующим глаголам и назовите падеж местоимения).

**Узор:** здра/дзіць каму/? → давальны склон.

Перапрошваць, прабача/ць, дарава/ць, спагада/ць, слугава/ць, пагаджа/цца, сустрака/ць, дзя/каваць, даклярава/ць, сумава/ць, балі/ць, апрана/ць, спрыя/ць, выконваць.

**5. Складзіце сказы з наступнымі словазлучэньнямі** (Составьте предложения со следующими словосочетаниями).

**Узор:** па горадзе → Ясь цэ/лы ве/чар гуля/ў па горадзе зь сябра/мі.

Паводле сэзону (Д.), у сэзоне (М.), згодна з маршру/там (Т.), у маршру/це (М.), паводле зьме/сту (Р.), у зьме/сьце (М.), паводле на/дпісу (Р.), у на/дпісе (М.), па горадзе (М.), па ву/ліцах (М.), праз тэлефон (В.), па дарогах (М.).

**6. Утварыце словазлучэньні з прыназоўнікам за, пастаўце словы ў дужках у вінавальны склон** (Образуйте словосочетания с предлогом за, поставьте слова в скобках в винительный падеж).

**Узор:** дужэ/йшы (я) → дужэ/йшы за мяне/.

старэ/йшы	за	(я)
вышэ/йшы		(ты)
маладзе/йшы		(ён)
разумне/йшы		(усе/)
мацне/йшы		(мы)
ле/пшы		(і/ншыя)

**Лад мовы**

**Союз**  
Злучнік

**Союз (злучнік)** — служебная часть речи, оформляющая синтаксические связи слов, частей сложного предложения или самостоятельных предложений и показывающая смысловые отношения между ними: **у дарозе добра думаецца, таму я й люблю дарогу** (в дороге хорошо думается, потому что я и люблю дорогу).

Союзы бывают:

- *простые (простыя)*: **і, а, але, бо, ды, каб, ні, ці, калі, дзе, як**;
- *составные (складаныя)*: **таму што, для таго каб, пасля таго як, з прычыны таго што**.

Функционально союзы делятся на:

- *сочинительные (злучальныя)*: **і, ды, дый, ні ... ні, як ... так і, таксама, а, але, затое, але і, або, аднак жа** и др. — используются для построения сложных предложений, части которых самостоятельны и равноправны, а также для связи однородных членов предложений;
- *подчинительные (падпарадкавальныя)*: **што, калі, каб, дзе, быццам, таму што, ледзь, чуць, толькі, чым, раз, з тым каб, з прычыны таго што** и др. — используются для построения сложных предложений, в которых одна часть предложения подчинена другой.

Наиболее употребительные союзы:

По-белорусски	По-русски	Пример
<b>і (й), а</b>	и	<b>Я люблю і каву, і гарба ту</b> (Я люблю и кофе, и чай).
<b>але, аднак, а</b>	но, однако, а	<b>Людвіг гаворыць па-беларуску, але з гэткім акцэнтам</b> (Людвиг говорит по-белорусски, но с таким акцентом).
<b>ды</b>	1) и, да; 2) но, однако	1) <b>Ён бяжыць насустрач ды крычыць</b> (Он бежит навстречу и кричит). 2) <b>Ён ведаў, ды нам не паведаміў</b> (Он знал, но нам не сообщил).
<b>альбо, або</b>	либо, или	<b>Возьмем журавінавага соку альбо кока-колы?</b> (Возьмём клюквенный сок или кока-колу?)
<b>ці</b>	или, ли	<b>Папытайся, ці будзе ён увечары дома</b> (Спроси, будет ли он вечером дома).
<b>ні, ані</b>	ни	<b>Нікуды ня варты дзяцюк, ані да танца, ані да ружанца</b> (Никчемный парень, не умеет ни веселиться, ни молиться).
<b>як, як толькі</b>	как, как только	<b>Як толькі прыйдзеш, адразу патэлефануй</b> (Как только придёшь, сразу позвони).
<b>калі</b>	1) когда; 2) если	1) <b>Скажаш яму, калі ўбачыш яго</b> (Скажешь, когда увидишь его). 2) <b>Калі верыш, то й спраўдзіцца</b> (Если веришь, то и сбудется).
<b>калі б</b>	если бы	<b>Калі б ня дождж, я б не намок</b> (Если бы не дождь, я бы не намок).
<b>бо, таму што</b>	потому что	<b>Я вучу беларускую мову, бо живу ў Беларусі</b> (Я учу белорусский язык, потому что живу в Беларуси).
<b>што</b>	что	<b>Добра, што ў мяне былі грошы</b> (Хорошо, что у меня были деньги).
<b>каб</b>	1) чтобы; 2) если	1) <b>Спяшаюся, каб не спазніцца</b> (Спешу, чтобы не опоздать). 2) <b>Патэлефанаваў бы, каб мог</b> (Позвонил бы, если бы мог).
<b>хоць</b>	хотя	<b>Я шчаслівы, хоць і не багаты</b> (Я счастлив, хотя и не богат).
<b>балазе</b>	так как; благо; хорошо, что	<b>Зараз паедзем, балазе машына здарылася</b> (Сейчас поедem, как раз машина подвернулась).

## Практыкуйцеся



7. Адшукайце ў сказах злучнікі. Скажыце, чым яны розняцца ад падобных займеньнікаў (Найдзіце в предложениях союзы. Скажите, чем они отличаются от похожих местоимений).

Адвэ далі — і добра зрабілі, затое ня будзем больш турбавацца.  
Колькі было хваляваньняў за тое падарожжа!  
Я размаўляў з Але́сем, прычым ён сам расказаў мне пра тое здарэньне.  
Незразумела, пры чым ён тут.  
Робім усё магчымае, паколькі ёсць надзея.  
Ён спытаўся, па колькі грошай мы складаем.

8. Замест кропак пастаўце злучнік, які больш пасуе дадзенаму выпадку (Вместо точек поставьте союз, который более подходит в данном случае).

а) *і / ды* | На сьвята спадзяёмся гасьце́й ... пагуля́нкі.  
У дарозе замары́ліся, ... не зажуры́ліся.  
Ясь — зда́тны дзяцок, ... яшчэ́ які́ зда́тны!

б) *ні́бы / бы́ццам* | Адчува́ньне такое, ... знаёмы зь і́мі шмат гадоў.  
Нікому нічога ня рупі́ць, ... у мяне́ аднаго і́ншых клопатаў няма́.

9. Прачытаўшы, як сустракалі гасьцей Гелена ды Мікіта, раскажыце, як вы сустракалі гасьцей.

I.



— Добры дзень!  
— Дзень добры. Толькі што тэлефанаваў Андрэй. Ён за раз прыйдзе.  
— Мы яго пачакаем, калі вы дазволіце.  
— Калі ла́ска. Магу прапанаваць вам ка́ву, гарба́ту, ці, можа, кілі́шак віна́?  
— Дзякуй, гарба́ту пап'ём з прые́мнасьцю.  
— Часту́йцеся!

II.



Геле́на й Мікі́та Барзды́кі чакаюць гасьце́й. Ты́я ме́ліся быць апаўдні́.  
На гадзі́нніку роўна двана́ццаць. За́раз паві́нны прыйсьці́.

III.



— Часту́йцеся, калі́ ла́ска, Сымон Міка́ла́евіч!  
— Досьць, дзя́куй, На́стачка.

#### IV.

Да Барзды/каў папрыходзілі сваякі ды ўся сябры/на. Усе ра/ды, што вы/пала сабра/цца ра/зам, ба/чыць адзі/н аднаго.

— Віта/ем! Віншу/ем! Прывіта/ньне! Дзень добры! — чува/ць адусю/ль.

#### V.



— Добрага здароўя, спада/р Ва/цлаў.

— Дзень добры, Марты/не!

#### VI.



Сёння нядзе/ля, чатырна/цатае ве/расня. Іду/ да майго ся/бра Мікі/ты Барзды/кі. У ягонай жонкі Геле/ны якра/з дзень народзінаў.

#### VII.



Яшчэ/ званок у дзвэ/ры.

— А, Лявон!

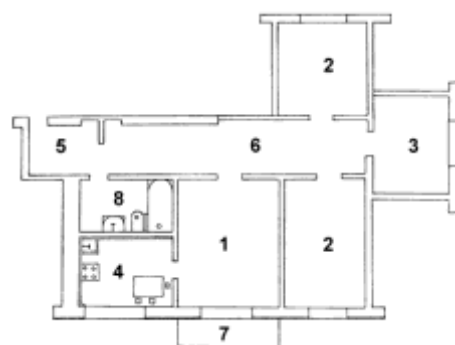
— Дзень добры, цётка Амі/ля. Знаёмцеся, гэ/та мая/ сяброўка Та/ня.

— Ве/льмі прые/мна. Калі/ ла/ска, праходзьце. Хадзе/мце ў пакой. Сяда/йце. — Гаспады/ня запраша/е нас у гасьцеўню.

### Планировка квартиры

#### Плянроўка кватэры

1. гасьцеўня (гостиная),
2. спа/льны пакой / спачыва/льня (спальня),
3. дзіця/чы пакой (детская комната),
4. ку/хня (кухня),
5. пярэ/дні пакой / прывіта/льня / віта/льня (прихожая),
6. калі/дор (коридор),
7. баль/кон / гаўбе/ц (балкон),
8. ла/зьніца / лазе/нка і прыбіра/льня (ванная и туалет).



### Па-беларуску кажуць так

Ці можна запрасі/ць вас на вячэ/ру?  
Дзя/куй за запрашэ/ньне, прыйду/, як будзе  
выпада/ць.

Можно вас пригласить на ужин?  
Спасибо за приглашение, приду, как только  
смогу.



На жаль, сёння не магу, а вась заўтра — з прыёмнасьцю.  
 Рады зноў бацьчыць вас.  
 Праходзьце, распранаіцеся, сядайце.  
 Уладкоўвайцеся, як зручней.  
 Ці магу прапанаваць вам кубачак кавы ці шклянку гарбаты?  
 Дзякуй, не турбуіцеся.  
 Я вам не перашкоджу?  
 Можа, я вам замінаю?  
 Калі лаўска, прашу за стол!  
 Частуйцеся!  
 Ці вам яшчэ чаго?  
 Дзякуй, калі крыху.  
 Дзякуй, не, досыць.  
 Я ўжо больш не магу.  
 Ды не, наадварот.  
 Што чуваць у вас?  
 Як гадуецца?  
 Сядайце, дзядзька, калі лаўска!  
 Дзякуй, вялікі расьці!  
 Дзякуй за прыемны вечар.  
 Я вам хачу падзякаваць за тое, што вы прыйшлі.  
 Прыходзьце яшчэ, мы заўсёды вам радыя.  
 Дзякуй, што адвядалі нас.  
 На жаль, я мушу ўжо ісьці.  
 Я хацеў бы з вамі разьвітацца.  
 Ня буду вас затрымліваць.

К сожалению, сегодня не могу, а вот завтра — с удовольствием.  
 Рады снова видеть вас.  
 Проходите, раздевайтесь, садитесь.  
 Устраивайтесь поудобнее.  
 Я могу вам предложить чашку кофе или стакан чаю?  
 Спасибо, не беспокойтесь.  
 Я вам не помешаю?  
 Может, я не кстати?  
 Пожалуйста, прошу к столу!  
 Угощайтесь!  
 Может, вам ещё чего-нибудь?  
 Спасибо, только немножко.  
 Спасибо, нет, хватит.  
 Я уже больше не могу.  
 Да нет, наоборот.  
 Что у вас слышно?  
 Как дела, как семья, дети?  
 Садитесь, дядя, пожалуйста!  
 Спасибо, расти большой!  
 Спасибо за приятный вечер.  
 Я вас хочу поблагодарить за то, что вы пришли.  
 Приходите ещё, мы всегда вам рады.  
 Спасибо, что посетили нас.  
 К сожалению, мне уже надо уходить.  
 Я хотел бы с вами попрощаться.  
 Не буду вас задерживать.

## Практыкуйцеся



### 10. Прачытайце і адкажыце на пытаньні (Прочитайте и ответьте на вопросы).

- Адкуль самі будзеце?
- Я зь Вільні.
- Каторы раз тут, у нас?
- Першы раз, я ў камандзіроўцы.
- Дзе працуеце, спадару?
- З прафэсіі я інжынэр, але ж цяпер у мяне новая праца. Я загаднік гандлёвага аб'яднаўня.
- Ну і як, не шкадуеце?
- Не, я задаволены, гэтая жывая работа.
- Як вам Менск?
- Яшчэ ня маю што сказаць. Вось толькі знаёмлюся з вашым горадам. Маніўся сёння пайсьці ў тэатр Янкі Купалы, але не дастаў білету.



### Пытаньні:

Як ва/ша імя?  
 Адкуль бу/дзеце?  
 Дзе працу/еце?  
 Які/ ваш заня/так?  
 Ну й як працу/ецца, ці не шкаду/еце?  
 Каторы раз вы ў Ме/нску?  
 Ці падаба/ецца вам наш горад?

11. Прачытайце. Складзіце свае дыялёгі (Прочитайте. Составьте свои диалоги).

### I.



— Калі/ будзе аўтобус на Валожын?  
 — У адзіна/ццаць дзе/сяць.  
 — А які/я ёсьць аўтобусы пасья/ чатырна/ццаці гадзі/наў?  
 — У чатырна/ццаць два/ццаць, потым у пятна/ццаць дзе/сяць.

Ра/дашкавічы: 8<sup>15</sup>, 10<sup>29</sup>, 13<sup>24</sup>, 17<sup>48</sup>, 19<sup>02</sup>.

Г/ўе: 10<sup>55</sup>, 14<sup>14</sup>, 18<sup>34</sup>, 20<sup>18</sup>.

Засла/ўе: 6<sup>10</sup>, 6<sup>40</sup>, 7<sup>10</sup>, 7<sup>40</sup>.

Новы Двор: 17<sup>00</sup>, 18<sup>00</sup>, 19<sup>00</sup>, 20<sup>00</sup>.

### II.

— Бу/дзьце ласка/вья, адзі/н біле/т да Гомелю.  
 — Вам у адзі/н бок?  
 — Туды/ і наза/д.  
 — Калі/ ла/ска.  
 — Скажы/це, ці трэ/ба мне перася/даць?  
 — Не, гэ/ты цягні/к ідзе/ аж да Гомелю.  
 — А на якой ён кале/йцы?  
 — На трэ/цяй плятформе, на пя/тай кале/йцы.  
 — Ці чува/ць там абве/сткі вакза/льнага ра/дыё?  
 — Чува/ць, можа/це не хвалява/цца.



На Бе/расьце: 2 плятформа, 3 кале/йка.

На Гора/дню: 5 плятформа, 9 кале/йка, перася/дка ў Маладэ/чне.

На Магіл/ёў: 4 плятформа, 8 кале/йка.

На Пола/цак: 3 плятформа, 6 кале/йка, перася/дка ў Ві/цебску.

### III.



— Праба/чце, як мне патра/піць на ву/ліцу Стараві/ленскую?  
 — Сяда/йце на тры/ццаць восьмы аўтобус і е/дзьце да прыпы/нку «ву/ліца Крапоткіна». А як наця/нькі, то можна і прайсьці/, тут недалёка.

На ву/ліцу Каліноўскага: трале/йбус № 2, прыпы/нак «Ву/ліца Каліноўскага».

На ву/ліцу Гусоўскага: аўтобус № 40, прыпы/нак «Ву/ліца Гусоўскага».

На праспэ/кт Францішка Скары/ны: ста/нцыя мэтро «Купа/лаўская».

Да пля/цу Незале/жнасьці: трале/йбус № 1, перася/дка на мэтро: ста/нцыя «Ў/сход», вы/хад на ста/нцыі «Плошча Незале/жнасьці».



#### IV.

— А ці гэтай вуліцай мы дойдзем да крамы «Кветкі»?

— Не, вы ідзяце ня ў тым кірунку. Вам трэба за раз павярнуць направа, гэта вуліца Максіма Багдановіча. Потым пройдзеце прыкладна 100 мэтраў. Краму «Кветкі» ўбачыце з левага боку.



Да пошты: налева — вуліца Луцкевіча, 50 мэтраў, направа — вуліца Коласа, 50 мэтраў.

Да аптэкі: наўпрост — 100 мэтраў, налева — вуліца Петруся Броўкі, 50 мэтраў.

Да касьцёлу: направа — вуліца Янкі Маўра, 200 мэтраў.

Да крамы «Хлеб»: налева — вуліца Гарэцкага, 100 мэтраў, налева — вуліца Баршчэўскага, на рагу.

**12. Прачытайце. Уявіце сабе, што вы прадстаўнік фірмы і прыйшлі на сустрэчу з дырэктарам гандлёвае арганізацыі. Раскажыце, як вы распачалі гутарку.**



— Добры дзень! Будзьце ласкавы, скажыце, ці прымае дырэктар?

— Добры дзень! А пра каго я маю паведаміць?

— Мянэ завуць Яўген. Прозьвішча Рагуля. Я галоўны мэнджар фірмы «АБЦ». Калі ласка, вось мая візытоўка. Перапрашаю вас, што ня мог за гадзя паведаміць вам пра свой візыт.

— Адну хвілінку, я за раз папытаюся. Спадару Васілю, да вас прыйшоў прадстаўнік фірмы «АБЦ» спадар Рагуля... Так... так... добра. Дырэктар прыме вас. Вы маёце на гутарку 20 хвілін. Калі ласка, праходзьце.

— Добры дзень, спадар Рагуля. Сядайце, калі ласка. Які ў вас клопат?

— Добры дзень, спадар Васіль. Вы першы, каго нам параілі ў кіраўніцтве канцэрну «Пяць зорак». Па дамоўленасьці з кіраўніцтвам мы забясьпечваем канцэрн тэхналягіямі кіраванья прадпрыемствамі ў сучасных умовах. Па сутнасьці, гэта дадатковая (ускосная) інфармацыя пра вашых кліентаў... Але вам трэба паглядзець. Калі ласка, вось тут пададзена больш падрабязная інфармацыя.

— Добра, вельмі добра. Сапраўды, гэта цікава...

### Кароткія размовы (чытайце ўголос)



— Алё?

— Дзе ты падзеўся?! Ці ты забыўся, на калі мы дамовіліся спаткацца?

— Выбачайце, хлопцы, зусім забыўся! Запрацаваўся, толькі што зірнуў на гадзіннік...

— Ну што ж, больш чакаць нам не выпадае. Мы дакляравалі не пазьніцца. За раз выходзім.

— Тады, можа, я вас перахаплю ў горадзе?

— Алло?

— Гдзе ты пропал?! Или ты забыл, во сколько мы договорились встретиться?

— Извините, ребята, совсем забыл! Заработался, только что посмотрел на часы...

— Ну что ж, больше ждать нам не получается. Мы обещали не опаздывать. Сейчас выходим.

— Тогда, может, я вас перехвачу в городе?

— Добра. Праз хвілінаў пятнаццаць мы будзем на стацыі «Ўсход».  
— Дык я ўжо бягу.

— Хорошо. Минут через пятнадцать мы будем на станции «Восток».  
— Так я уже бегу.

— Зьбіраюся браць білеты на ве'чар. Можаш сказаць дакладна, хто па'едзе на спаборніцтвы?  
— За раз у добрай спартыўнай форме Сярге'й, Пятрусь і Андрэ'й.  
— Добра. Але ж кама'нда ма'е быць чатыры чалавекі.  
— Хіба' яшчэ' Віта'ль?  
— Ну, у Віта'ля цяпер спад, і ягонья вы'нікі ня на'дта... Можэ Ю'рка?  
— О так, напэ'ўна, Ю'рка. Малады', амбі'тны, паглядзі'м на ягонья вы'нікі.

— Собираюсь брать билеты на вечер. Можешь сказать точно, кто поедет на соревнования?  
— Сейчас в хорошей спортивной форме Сергей, Петр и Андрей.  
— Хорошо. Но команда же должна быть из четырёх человек.  
— Может, ещё Виталий?  
— Ну, у Виталия сейчас спад, и его результаты не очень... Может, Юра?  
— О да, наверное, Юра. Молодой, амбициозный, посмотрим на его результаты.

— А... Вось нарэ'шце й на'шыя грыбнікі' вярнуліся. Пакажыце ж свае' кошыкі.  
— На, глядзі'.  
— І гэ'та ўсё? А дзе ж ва'шыя грыбы'? Вы былі' ў такім ле'се!  
— Мы зайшлі' не з таго боку. Му'сілі прабіра'цца праз калючы хмызьняк.  
— Ат, незайздросныя вы грыбнікі'. Знайшлі' дзе заблукаць — у трох соснах! Наступным разам пойдзеце са мной.

— А... Вот наконец и наши грибники вернулись. Покажите-ка свои корзины.  
— На, смотри.  
— И это всё? А где же ваши грибы? Вы были в таком лесу!  
— Мы не с той стороны зашли. Пришлось пробираться через колючий кустарник.  
— Эх, незавидные вы грибники. Нашли где заблудиться — в трёх соснах! В следующий раз пойдёте со мной.

— Трэ'ба было б зайсьці' ў кра'му. У нас жа няма' ані' хлеба, ані' да хлеба!  
— Пайшлі' ў «Заможны двор», гэ'та тут, недалёка.  
— А хіба' ён яшчэ' адчы'нены?  
— Няўжо ж не, супэрмаркет працуе кругласодна. Тут мы купім усё, што трэ'ба.  
— Гэ'тую кра'му ва'рта запомніць.

— Надо было бы зайти в магазин. У нас же нет ни хлеба, ни к хлебу!  
— Пошли в «Заможны двор», это тут, недалеко.  
— А разве он ещё открыт?  
— Конечно, супермаркет работает круглосуточно. Тут мы купим всё, что нужно.  
— Этот магазин стоит запомнить.

— Зрабілі, відаць, усё, што вы хаце'лі: стальярка новая, шпалеры пакле'еныя, столь пабе'леная, заме'нена сантэ'хніка.  
— Я вам вельмі ўдзячны. Колькі я му'шу заплаціць за ва'шую працу?  
— Паводле кашта'рысу. Вось акт прыня'цця работы, падпішыце, калі ла'ска. Апла'ту можаце зрабіць за ўтра ў офісе на'шае фі'рмы.

— Сделали вроде бы всё, что вы хотели: столярка новая, обои поклеены, потолок побелен, заменена сантехника.  
— Я вам очень благодарен. Сколько я должен заплатить за вашу работу?  
— По смете. Вот акт приёмки работ, подпишите, пожалуйста. Оплату можете сделать завтра в офисе нашей фирмы.

— Зьбірае'цеся, а пра мяне' й ня думаеце. На каго мяне' пакідае'це? Я суму'ю па дзядулю, па Міколу.  
— Не хвалю'йся, ты па'ездзеш за ўтра ра'ніцай з дзядзькам Са'шкам.

— Собираетесь, а обо мне и не думаете. На кого меня оставляете? Я скучаю по дедушке, по Коле.  
— Не волнуйся, ты поедешь завтра утром с дядей Сашей.

— Да Ме́нску яшчэ́ тры гадзі́ны язды́.  
— А калі́ прыбыва́е наш цягні́к?  
— А сёмай гадзі́не.  
— На́ват ня ве́рыцца, што ху́тка бу́дем сярод сваі́х.

— До Минска ещѐ три часа езды.  
— А когда прибывает наш поезд?  
— В семь часов.  
— Даже не верится, что скоро будем среди своих.

— Прывіта́ньне! Я крыху́ прыпазы́нілася, выбача́й. Ну што, пайшлі́? Чаго ты суме́ўся? Я так ляце́ла...  
— Можна было не сьпяша́цца. Няма́ біле́таў.  
— Як няма́?!  
— Гэ́так глядзі́ш на мяне́, ні́бы я вінава́ты.  
— Ты ж даклярава́ў абавязкова даста́ць біле́ты!

— Привет! Я немного задержалась, извини. Ну что, пошли? Чего ты такой? Я так летела...  
— Можно было не торопиться. Нет билетов.  
— Как нет?!  
— Ты на меня так смотришь, будто я виноват.  
— Ведь ты обещал непременно купить билеты!

## Майстры слова гавораць



... На скра́ю ле́су — у я́гадах угле́дзеў я дзяўча́т; пыта́ю даро́гі.  
— Дарога, — ка́жуць яны́, — тут найблі́жэйшая адна́: пе́ршая паваротка нале́ва, а там — прасьцю́сенька, але́ тудой т́рудна пра́бра́цца — мост нягодны, лепш і́сьці ў́кру́г, хаця́ накла́ду й зробі́це вярсты́ 3-4, але́ сьмяле́й.  
— Воз мой ня ця́жкі, — ка́жу, сьмеючы́ся, — усяго, што на пляча́х.  
— Дармо, што ня ця́жкі, — адка́зваюць яны́, — там і з пусты́мі рука́мі дрэ́нна пера́бра́цца.  
От, ду́маю сабе́, вядома, ба́бы — пужлі́вае насе́ньне; што за такі́ мост, каб пехатой не пра́бра́цца! Бяру́ся, прайшо́ўшы зь вярсту́, кру́та ўле́ва, качу́ проста́й дарога́й, ажно́ й мост. Тпр-ру. Сто́й! Рэ́чка Шы́львя́нка не шыро́кая, але́ глыбо́кая — ня прой́дзеш; «папа́ў як у не́рат: ні ў́зад ні ўпе́рад»; наза́д — сора́мна ды́ далё́ка вароча́цца; упе́рад — не́як адва́га адпа́ла...

Ядві́гін Ш.